

VIKTIGARE LAGAR
OCH FÖRORDNINGAR

INFÖR ÅRSSKIFTET
2014/2015

REGERINGSKANSLIET

VIKTIGARE LAGAR
OCH FÖRORDNINGAR

INFÖR ÅRSSKIFTET
2014/2015

Skriften är producerad av Regeringskansliet, Regeringskansliets kommunikationsenhet
Formgivning: Blomquist Annonssbyrå
Tryck: Elanders Sverige AB, Box 518, 162 15 Vällingby
Inlagen är tryckt på Munken Lynx, 100 g och omslaget på Munken Lynx, 240 g

Innehållsförteckning

Information om svensk lagstiftning	6
Inledning	7
Statsrådsberedningen	8
Arbetsmarknadsdepartementet	9
Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering	9
Ny programperiod för socialfondsprogrammet	10
Arbetsförmedlingens personuppgiftsreglering förenklas	10
Nya åtgärder inom aktivitetsstödet	11
Ett medborgarskap som grundas på samhörighet	11
Finansdepartementet	12
Höjd skatt på avfall	12
Höjd fordonsskatt	13
Höjd beloppsgräns för att få använda förenklad faktura	13
Trängselskatt för utländska fordon	13
Höjd skatt på tobak	14
Höjd skatt på alkohol	14
Lag om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter	14
Skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el	15
Begränsad avdragsrätt för privat pensionssparande	15
Beskattning, redovisning och revision för Eric-konsortier	15
Förbättringar av husavdragets fakturamodell	16
Försvarsdepartementet	17
Ny lag om sprängämnesprekursorer	17
Justitiedepartementet	18
Herrelösa verk i kulturarvsinstitutionernas samlingar	18
Förändringar i valsystemet	19
Några ändringar i tryck- och yttrandefrihetslagstiftningen	19

En ny organisation för polisen	20
Några ändringar i vapenlagen	20
Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott	21
Obligatorisk utbildning för nämndemän	21
Bättre förutsättningar för gode män och förvaltare	22
Elektronisk ansökan om lantmåteriförrättning	22
Preskription och information i försäkringssammanhang	23
Resenärers rättigheter stärks	23
Ändringar i utlänningslagen till följd av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet	24
Nya regler för verkställighet av utländska civilrättsdomar	24
Bättre konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning	25
Kulturdepartementet	26
Landsbyggsdepartementet	27
Tillfälligt stöd efter skogsbranden i Västmanland	27
Miljödepartementet	28
Näringsdepartementet	29
Ny förordning för EU:s strukturfonder i Sverige	29
Tydligare prisuppgifter vid taxiresor	30
Bättre möjligheter att hindra fordons fortsatta färd vid överträdelser	30
Påställningsavgiften för fordon tas bort	31
Effektivare sanktioner för överträdelser av regler för cabotagetransporter	31
Socialdepartementet	32
Ny lag stärker patientens möjlighet till inflytande	32
Prövningen av buller samordnas	33
Höjt schablonbelopp i assistansersättningen	33
En enklare planprocess	33
Ersättning för höga sjuklönekostnader	34

Utbildningsdepartementet	36
Högre krav på fristående skolor som vill starta ny utbildning	36
Förtydligt kommunalt ansvar för ungdomar utanför gymnasieskolan	37
Utrikesdepartementet	38

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet är den offentliga förvaltningens gemensamma webbplats för Svensk rättsinformation. Den innehåller länkar till de rättskällor som finns tillgängliga på internet. Lagrummet länkar till rättsinformation hos regering, riksdag, domstolar samt statliga myndigheter.

Webbplats: www.lagrummet.se

Lagstiftningsprocessen finns beskriven i avsnittet Så styrs Sverige på Regeringskansliets webbplats.

Regeringskansliets webbplats: www.regeringen.se

Regeringskansliets rättsdatabaser: www.regeringen.se/rattsdatabaser

Sveriges riksdags webbplats: www.riksdagen.se

Inledning

Den här skriften innehåller ett urval av de lagar och förordningar som trätt i kraft under andra halvåret 2014 eller en tid därefter, både sådana som är helt nya och ändringar i befintliga. Lagar och förordningar anger spelreglerna för vårt samhälle.

En ny lag blir till genom att regeringen lämnar ett förslag till riksdagen. Det kallas för proposition. Efter att något av riksdagens utskott har bearbetat propositionen fattar riksdagen beslut om den nya lagen. Därefter utfärdar regeringen lagen, vilket innebär att den publiceras och blir känd. En ny förordning kan regeringen själv besluta om, utan att lägga fram den för riksdagen. Både lagar och förordningar publiceras i Svensk författningssamling (SFS). Varje lag och förordning har ett unikt nummer i SFS.

Om du vill veta mer om propositioner, lagar och förordningar hittar du information på www.lagrummet.se. Där går det att hitta en lag genom att exempelvis skriva in lagens SFS-nummer. Lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenska fartyg hittar man genom att skriva 2013:283 i rutan för SFS-nr.

Runt årsskiftet 2014/15 sker ett skifte hos vissa departement när det gäller ansvarsområden. Vissa frågor flyttas och en del departement får nya ansvarsområden. För att se departementens aktuella områden, se Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Vid trycket av den här skriften har vissa lagar ännu inte hunnit få några SFS-nummer. Det gäller nummer som slutar på "000" (exempel 2014:000).

Statsrådsberedningen

Pressfunktionen hos statsminister Stefan Löfven:

Pressekreterare Anne Ekberg

Tfn 072-542 69 40

Pressekreterare Erik Nises

Tfn 072-542 03 74

Pressfunktionen hos ministern för strategi- och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete Kristina Persson:

Pressekreterare Gösta Brunnander

Tfn 072-544 28 66

Till årsskiftet 2014/15 träder inga lagar i kraft inom Statsrådsberedningens ämnesområden.

Arbetsmarknadsdepartementet

Pressfunktionen hos arbetsmarknadsminister Ylva Johansson:

Pressekreterare Natali Sial

Tfn 072-520 54 49

Regeringens övergripande politiska prioritering är full sysselsättning. Det är särskilt angeläget att komma till rätta med den höga arbetslösheten bland unga och långtidsarbetslösa. Därtill är det prioriterat att överbrygga matchningsgapet på arbetsmarknaden, det vill säga minska skillnaden mellan vad unga vuxna utbildar sig till och vad arbetsgivarnas efterfrågar.

Fler utrikes födda människor måste ges förutsättningar att snabbt komma i arbete. Målet är att Sverige har lägst arbetslöshet i EU år 2020. För att fler ska kunna arbeta längre måste förhållandena i arbetsmiljön utformas så att människor inte slits ut i förtid.

Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering

Ändringar: Diskrimineringslagen (2008:567), lagen (2008:568) om Diskrimineringsombudsmannen, skollagen (2010:800) och lagen (2012:854) om uthyrning av arbetstagare

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:198 Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering, bet. 2013/14:AU8, rskr. 2013/14:367

SFS: 2014:958-961

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning införs som en ny form av diskriminering i diskrimineringslagen. Bristande tillgänglighet innebär att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att man inte har vidtagit skäligen åtgärder för tillgänglighet för att personen i fråga ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Det här förbudet mot diskriminering ska gälla inom i stort sett samtliga samhällsområden.

Det finns vissa undantag från förbudet. I arbetslivet gäller förbudet inte den som gör en förfrågan om arbete. Att tillhandahålla bostäder är också undantaget från förbudet. När det gäller att erbjuda varor och tjänster gäller förbudet inte för privatpersoner eller för företag som vid det senaste kalenderårsskiftet sysselsatte färre än tio arbetstagare. I fråga om tillhandahållande av varor och tjänster gäller

förbudet inte om det krävs åtgärder i fastigheter och byggnadsverk som går utöver de krav på tillgänglighet och användbarhet som har ställts i bygglov eller startbesked för den aktuella fastigheten eller byggnadsverket.

Ordet funktionshinder ersätts med funktionsnedsättning i diskrimineringslagen, lagen om Diskrimineringsombudsmannen, skollagen och lagen om uthyrning av arbetstagare.

Ny programperiod för socialfondsprogrammet

Ändring: Förordningen (2007:907) med instruktion för Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Ikraftträdande: Den 15 januari 2015

Ändringen innebär en anpassning till den nya programperioden 2014–2020 för det nationella socialfondsprogrammet.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är sedan tidigare förvaltande myndighet för det nationella socialfondsprogrammet. Nu blir Svenska ESF-rådet förvaltande myndighet även för det nationella program som är kopplat till Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Arbetsförmedlingens personuppgiftsreglering förenklas

Ändring: Förordningen (2002:623) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Ikraftträdande: Den 1 februari 2015

Ändringen innebär att regleringen av hur Arbetsförmedlingen ska behandla personuppgifter blir enklare. Den blir också mer ändamålsenlig och bättre anpassad till myndighetens uppdrag, verksamhet och handläggning av ärenden. Ändringen gäller vilka personuppgifter, bland annat om hälsa och sociala förhållanden, som får behandlas i en databas.

Nya åtgärder inom aktivitetsstödet

Ändringar: Förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd, förordningen (1998:1785) om ersättning vid skada till deltagare i vissa arbetsmarknadspolitiska program m.m., förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program, förordningen (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin, förordningen (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar

Beslutsunderlag: Ds 2013:59 Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m.

SFS: 2014:875-879

Ikraftträdande: Den 1 mars 2015

Ändringen innebär att det under begränsade perioder blir möjligt att stänga av en programdeltagare från aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. En sådan avstängning kan ske om programdeltagaren missköter arbetssökandet, förlänger tiden i arbetslöshet, orsakar arbetslösheten eller lämnar oriktiga eller felaktiga uppgifter till Försäkringskassan.

Ett medborgarskap som grundas på samhörighet

Ändring: Lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:143 Ett medborgarskap som grundar på samhörighet, bet. 2013/14:SfU17, rskr. 2013/14:277

SFS: 2014:481

Ikraftträdande: Den 1 april 2015

En ny så kallad portalparagraf om medborgarskapets betydelse införs i lagen. Bestämmelsen ska lyfta fram och stärka medborgarskapets symboliska innebörd. Ändringen innebär också att kommunerna ska vara skyldiga att anordna ceremonier för nya svenska medborgare för att högtidlighålla deras nya medborgarskap.

Även reglerna om förvärv av svenskt medborgarskap i samband med födelse ändras så att kvinnor och män likställs när det gäller möjligheten att föra över svenskt medborgarskap till sitt barn. Det innebär att ett barn alltid blir svensk medborgare vid födelsen om en förälder till barnet är det.

Ändringen innebär slutligen att de som har förlorat sitt svenska medborgarskap till följd av ett tidigare förbud mot dubbelt medborgarskap får möjlighet att återfå det.

Finansdepartementet

Pressfunktionen hos finansminister Magdalena Andersson:

Pressekreterare Fredrik Kornebäck

Tfn 072-543 84 87

Pressekreterare Miriam Abu Eid

Tfn 072-216 95 65

Pressfunktionen hos Finansmarknads- och konsumentminister, biträdande finansminister Per Bolund:

Pressekreterare Anna Söderström

Tfn 072-532 17 13

Pressfunktionen hos civilminister Ardalan Shekarabi:

Pressekreterare Peter Skeppström

Tfn 072-556 06 40

Finansdepartementet ansvarar bland annat för finanspolitik, skatter och finansmarknadsfrågor. Regeringens finanspolitik är inriktad på att följa konjunkturutvecklingen och därigenom bidra till att de offentliga finanserna är stabila över tid, en god tillväxt, full sysselsättning och att samhällets resurser fördelas på ett rättvist sätt.

Höjd skatt på avfall

Ändring: Lagen (1999:673) om skatt på avfall

Beslutsunderlag: Utfärdande föranleds av riksdagens beslut den 3 december 2014 om budget för 2015

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Skatten på avfall höjs från 435 till 500 kronor per ton avfall.

Höjd fordonsskatt

Ändringar: Vägtrafikskattelagen (2006:227) och lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt

Beslutsunderlag: Utfärdande föranleds av riksdagens beslut den 3 december 2014 om budget för 2015

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Fordonsskatten i det koldioxidbaserade systemet höjs för flertalet personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar. Detta görs för att öka koldioxidrelateringen och differentieringen i den koldioxidbaserade fordonsskatten. Utsläppsnivån för när koldioxidbeloppet börjar tas ut sänks från 117 gram till 111 gram koldioxid per kilometer. Därtill höjs koldioxidbeloppet från 20 kronor till 22 kronor.

För fordon som kan drivas med etanolbränsle eller gasbränsle förutom gasol, höjs koldioxidbeloppet från 10 till 11 kronor. Bränslefaktorn som används vid beräkningen av fordonsskatten för dieseldrivna fordon höjs från 2,33 till 2,37.

Den viktbaserade fordonsskatten höjs med ca 11 procent för dieseldrivna lätta fordon och med ca 14 procent för övriga lätta fordon.

Höjd beloppsgräns för att få använda förenklad faktura

Ändring: Mervärdesskattelagen (1994:200)

Beslutsunderlag: Utfärdande föranleds av riksdagens beslut den 3 december 2014 om budget för 2015

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Beloppsgränsen för att få använda en förenklad faktura höjs från 2 000 kronor till 4 000 kronor.

Trängselskatt för utländska fordon

Ändring: Lag om trängselskatt (2004:629)

Beslutsunderlag: Utfärdande föranleds av riksdagens beslut den 3 december 2014 om budget för 2015

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Nytt är att trängselskatt ska betalas även för fordon som inte är registrerade i Sverige. Därtill införs det ett användningsförbud för en bilägare som betalar in trängselskatt för sent. Som huvudregel får en bilägare inte använda sin bil om hon eller han har en total skuld på trängselskatt som uppgår till mer än 5 000 kronor.

Dessutom ska det ha gått mer än sex månader sedan förfallotiden för beloppet gick ut. Om en bil används trots ett meddelat användningsförbud ska en polisman eller en bilinspektör ta hand om fordonets registreringskyltar.

Reglerna ändras också när det gäller till vilken allmän förvaltningsdomstol som beslut om trängselskatt ska överklagas.

Höjd skatt på tobak

Ändring: Lagen (1994:1563) om tobaksskatt

Beslutsunderlag: Utfärdande föranleds av riksdagens beslut den 3 december 2014 om budget för 2015

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Punktskatten på cigaretter, cigarrer, cigariller, röktoak och tuggtoak höjs med ca 6 procent. Punktskatten på snus höjs med ca 12 procent.

Höjd skatt på alkohol

Ändring: Lagen (1994:1564) om alkoholskatt

Beslutsunderlag: Utfärdande föranleds av riksdagens beslut den 3 december 2014 om budget för 2015

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Skatten på öl, vin, andra jästa drycker samt mellanklassprodukter höjs med 9 procent. Skatten på sprit höjs med 1 procent.

Lag om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter

Ändring: Beskattning av viss privatinförsel av cigaretter införs

Beslutsunderlag: Utfärdande föranleds av riksdagens beslut den 3 december 2014 om budget för 2015

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Det införs en ny lag om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter. Lagen avser punktskatt på resandes införsel av fler än 300 cigaretter från Bulgarien, Kroatien, Lettland, Litauen, Rumänien eller Ungern.

Skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el

Ändringar: Ellagen (1997:857), inkomstskattelagen (1999:1229), skatteförfarandelagen (2011:1244) och skatteförfarandeförordningen (2011:1261)

Beslutsunderlag: Prop. 2014/15:1 Budgetpropositionen för 2015 (volym 1, avsnitt 3.16, 3.19, 3.28 och 6.5)

SFS: 2014:000, 2014:000, 2014:000 och 2014:000

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

För att underlätta för det växande intresset att investera i produktion av el från förnybara energikällor för egen förbrukning, införs en skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el.

Begränsad avdragsrätt för privat pensionssparande

Ändring: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Beslutsunderlag: Prop. 2014/15:1 Budgetpropositionen för 2015 (volym 1, avsnitt 3.19 och 6.4)

SFS: 2014:000

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Rätten att göra avdrag för premier för pensionsförsäkring och inbetalningar på pensionssparkonton begränsas. Detta kallas även pensionssparavdrag. Det fasta beloppet sänks från 12 000 till 1 800 kronor per år.

Beskattning, redovisning och revision för Eric-konsortier

Ändringar: Årsredovisningslagen (1995:1554), bokföringslagen (1999:1078), revisionslagen (1999:1079), inkomstskattelagen (1999:1229) och skatteförfarandelagen (2011:1244)

Beslutsunderlag: Prop. 2014/15:4

SFS: 2014:000, 2014:000, 2014:000, 2014:000 och 2014:000

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Associationsformen konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur (Eric-konsortium) beskattas på samma sätt som ekonomiska föreningar i Sverige. Ett Eric-konsortium ska varje räkenskapsår avsluta bokföringen med en årsredovisning som ska offentliggöras. Endast den som är auktoriserad eller godkänd revisor kan vara revisor i ett Eric-konsortium.

Förbättringar av husavdragets fakturamodell

Ändring: Inkomstskattelagen (1999:1229) och lagen (2009:194) om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete

Beslutsunderlag: Prop. 2014/15:10

SFS: 2014:000 och 2014:000

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Fakturamodellen för RUT- och ROT-avdrag ändras för att bland annat minska risken för fusk. Ett företag som utfört ett arbete och som begär utbetalning från Skatteverket behöver lämna fler uppgifter än tidigare. Nytt är att utförare av tjänster enbart kommer kunna lämna in en begäran om utbetalning elektroniskt. Skatteverket kommer till skillnad från tidigare bara att kunna betala ut till utförarens konto och inte till något annat konto eller genom utbetalningsavi. De här ändringarna tillämpas på arbete som köparen har betalat efter den 31 mars 2015. Om det finns särskilda skäl kan utförare av tjänster få dispens från kravet att lämna uppgifter elektroniskt. Dispens kan lämnas för en period om högst sex månader. Ansökan ska göras senast den 30 april 2015.

För att säkerställa att Skatteverket kan få tillbaka pengar som betalats ut felaktigt till företag för ROT- eller RUT-tjänster, införs en möjlighet att använda betalningssäkring. Detta börjar tillämpas från och med de begäranden om utbetalning som görs efter den 31 januari 2015.

Bestämmelsen om Skatteverkets kommunikation i ärenden inom ramen för fakturamodellen moderniseras. Vidare förtydligas ett antal bestämmelser.

Försvarsdepartementet

Pressfunktionen hos försvarsminister Peter Hultqvist:

Pressekreterare Marinette Nyh Radebo

Tfn 072-238 77 44

Försvarsdepartementet ansvarar för rikets försvar. Riksdagen beslutade 2009 om en ny inriktning för det svenska försvaret som syftar till att uppnå ett mer användbart och tillgängligt försvar som är anpassat för att möta dagens och morgondagens hotbild. Ett försvar som kan sättas in omedelbart, varhelst det behövs. Regeringen kommer under våren 2015 att lägga fram en proposition för riksdagen om försvarets inriktning åren 2016–2020.

I departementet behandlas nu bland annat frågan om genomförandet av samförståndsavtalet om världlandsstöd och det kompletterande tilläggsprotokollet som undertecknades under 2014, samt lagförslag om skydd för geografisk information.

Ny lag om sprängämnesprekursorer

Ny lag: Lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer

Beslutsunderlag: prop. 2013/14:144 Lag om sprängämnesprekursorer och redovisning av krisberedskapens utveckling

SFS: 2014:341

Ikraftträdande: Den 2 september 2014

Den 2 september 2014 trädde en ny lag om sprängämnesprekursorer i kraft. Lagen innehåller bestämmelser om kemiska ämnen som finns tillgängliga på marknaden och som tillsammans med andra ämnen kan användas för tillverkning av sprängämnen. Lagen innehåller kompletterande bestämmelser till EU-förordningen på området. Syftet är att motverka olaglig tillverkning av sprängämnen genom att begränsa allmänhetens tillgång till vissa kemikalier. De ämnen som nämns i bilaga I till EU-förordningen får inte tillhandahållas till, införas, innehas eller användas av enskilda personer. Medlemsstaterna får dock göra undantag från förbudet, bland annat genom att inrätta ett tillståndssystem. Ett sådant system finns i lagen för väteperoxid, nitrometan och salpetersyra över de koncentrationsgränser som anges i EU-förordningens bilaga I.

Justitiedepartementet

Pressfunktionen hos justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:
Pressekreterare Kristian Brangefeldt
Tfn 08-405 29 67

Pressfunktionen hos inrikesminister Anders Ygeman:
Pressekreterare Fredrik Persson
Tfn 08-405 12 90

Justitiedepartementet lagstiftar på en rad olika områden, som statsrätt och allmän förvaltningsrätt, civilrätt, processrätt, straffrätt samt migrations- och asylrätt. De lagar och förordningar som träder i kraft vid årsskiftet speglar spridningen av departementets ansvarsområden.

Några av förändringarna vid årsskiftet gäller den stora omorganisationen av polisen och den nya polismyndigheten som bildas den 1 januari 2015. Dessa förändringar medför i sin tur ändringar i ett stort antal lagar och förordningar. Dessutom ändras tryck- och yttrandefrihetslagstiftningen, regeringsformen och vallagen.

Herrelösa verk i kulturarvsinstitutionernas samlingar

Ändringar: Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk och upphovsrättsförordningen (1993:1212)

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:206 Herrelösa verk i kulturarvsinstitutionernas samlingar

SFS: 2014:883 och 2014:884

Ikraftträdande: Den 29 oktober 2014

Genom en ny inskränkning i upphovsrätten blir det möjligt att använda så kallade herrelösa verk, det vill säga verk vars rättsinnehavare är okänd eller inte går att nå. Bestämmelserna ger kulturarvsinstitutioner som arkiv, bibliotek och radio- och tv-företag med ett public serviceuppdrag möjlighet att under vissa förutsättningar digitalisera herrelösa verk och tillhandahålla dem på begäran, till exempel via internet. Ändringarna har sin bakgrund i ett EU-direktiv.

Förändringar i valsystemet

Ändringar: Regeringsformen och vallagen (2005:837)

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:48 Proportionell fördelning av mandat och förhandsanmälan av partier i val

SFS: 2014:1384-1385

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Ändringarna i regeringsformen och vallagen syftar främst till att säkerställa att det blir en bättre spegling mellan fördelningen av mandaten i riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige och hur väljarna har röstat i hela valområdet. Valkretsindelade kommuner får ett system med utjämningsmandat och en småpartispärr. Nytt är att alla partier som vill delta i val måste anmäla det på förhand. På så vis får väljarna bättre förutsättningar att veta vilka partier som ställer upp i ett val.

Det införs även ett obligatoriskt krav på att den som nomineras som kandidat själv ger sitt samtycke till att hon eller han är valbar. För att underlätta för väljare att skilja på olika valsedlar får partierna trycka sina partisymboler i färg på valsedlarna. Vidare ändras valkretsindelningen i Västra Götalands län vid val till riksdagen.

Några ändringar i tryck- och yttrandefrihetslagstiftningen

Ändringar: Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:47 Några ändringar på tryck- och yttrandefrihetens område

SFS: 2014:1360 och 2014:1359

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Ändringarna innebär bland annat att skrifter och tekniska upptagningar inte ska anses som utgivna i Sverige om de har skickats härifrån till enskilda mottagare i utlandet och inte spritts i Sverige. Därmed omfattas de inte av tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens straff- och processregler. Förändringen ökar möjligheten för Sverige att delta i internationellt rättsligt samarbete.

En ny organisation för polisen

Ny lag och ändringar: Lag (2014:580) med vissa bestämmelser med anledning av en ny organisation för polisen samt ändringar i ett stort antal lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:110 En ny organisation för polisen

SFS: 2014:580 med flera

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Den 1 januari 2015 ombildas Rikspolisstyrelsen, de 21 lokala polismyndigheterna och Statens kriminaltekniska laboratorium till en myndighet, Polismyndigheten. Samtidigt blir Säkerhetspolisen en fristående myndighet.

Omorganisationen har lett till att ett stort antal lagar och förordningar ändras. Syftet är att anpassa de begrepp som används i dag i författningar till den nya organisationen, till exempel beteckningar för myndigheter eller organ i polisorganisationen. Övergångsbestämmelserna som krävs för ombildningen har samlats i en särskild lag. Av den framgår att när en myndighet som fattat ett beslut eller vidtagit en åtgärd sedan upphör, ska den myndighet som tar över efter omorganisationen – Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen – handlägga denna typ av ärenden. De respektive nya myndigheterna ska på motsvarande sätt ta över alla oavslutade ärenden. I lagen regleras också de nedlagda myndigheternas roll i pågående processer. Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har fått nya instruktioner och man har även infört en ny polisförordning.

Några ändringar i vapenlagen

Ändringar: Vapenlagen (1996:67)

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:110 En ny organisation för polisen och prop. 2013/14:226 Skärpningar i vapenlagstiftningen

SFS: 2014:591 och 2014:895

Ikraftträdande: Den 1 januari och den 1 februari 2015

I och med inrättandet av den nya Polismyndigheten, införs en ny forumregel i vapenlagen när det gäller överklagande av Polismyndighetens beslut. Om en person vill överklaga ett beslut i ett ärende enligt vapenlagen, ska förvaltningsrätten som ligger i den domkrets där han eller hon var folkbokförd när beslutet fattades hantera överklagandet. Om personen inte var folkbokförd i Sverige eller är en juridisk person ska förvaltningsrätten som ligger i domkretsen där beslutet fattades hantera överklagandet.

För att skapa en tydligare och mer rättssäker process när sammanslutningar för jakt- eller målskytte prövas för tillstånd till innehav av vapen införs ett nytt

system med auktorisationsförfarande. Det nya systemet innebär att endast de sammanslutningar som är auktoriserade eller anslutna till en auktoriserad sammanslutning kan få tillstånd att ha vapen. Den nya Polismyndigheten ska utöva tillsyn över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller målskytte samt föra ett nytt register över sådana sammanslutningar.

Ändringarna innebär också att tillståndsbefrielsen för innehav av effektbegränsade vapen även ska omfatta bland annat airsoftvapen som drivs av gas. Dessutom kommer tidsbegränsade tillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen fortsätta att gälla även när tillståndstiden har gått ut och innehavaren prövas för nytt tillstånd.

Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott

Ändringar: Bland annat i rättegångsbalken och lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:237 Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott

SFS: 2014:1419-1422, 2014:1424-1426

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Syftet med lagändringarna är att skapa en tydligare och bättre reglering när det gäller att använda hemliga tvångsmedel mot allvarlig eller samhällsfarlig brottslighet.

Bestämmelserna i den tidsbegränsade lagen om hemlig rumsavlyssning blir permanent och flyttas till rättegångsbalken. Lagen om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott blir permanent med vissa justeringar.

För att stärka rättssäkerheten och integritetsskyddet utvidgas förbudet mot att avlyssna vissa samtal. Samtidigt tar man bort möjligheten för en domstol att besluta om hemliga tvångsmedel när ett offentligt ombud inte har medverkat.

Obligatorisk utbildning för nämndemän

Ändringar: Förordningen (1996:379) med hovrättsinstruktion, förordningen (1996:380) med kammarrättsinstruktion, förordningen (1996:381) med tingsrättsinstruktion, förordningen (1996:382) med förvaltningsrättsinstruktion och förordningen (1982:814) om ersättning till nämndemän och vissa andra uppdragstagare inom domstolsväsendet m.m.

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:169 Nämndemannauppdraget – stärkt förtroende och högre krav

SFS: 2014:1354-1358

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Domstolsinstruktionerna för under- och överrätt ändras genom att man inför ett krav på obligatorisk introduktionsutbildning för nämndemän. En nämndeman ska genomgå introduktionsutbildning innan hon eller han börjar sitt uppdrag. När en nämndeman som gått en introduktionsutbildning blir omvald ska hon eller han gå en obligatorisk repetitionsutbildning inom sex månader efter det att han eller hon börjat sitt uppdrag.

Förordningarna börjar gälla för de nämndemän som börjar sina tjänstgöringsperioder den 1 januari 2016. Genom att utbildningsinslaget blir obligatoriskt ska nämndemän som deltar i utbildning också ha rätt till ersättning.

Bättre förutsättningar för gode män och förvaltare

Ändringar: Föräldrabalken, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och patientsäkerhetslagen (2010:659)

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:225 Bättre förutsättningar för gode män och förvaltare

SFS: 2014:886–888

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Ändringarna innebär att enskilda personer får ett ökat inflytande vid valet av god man eller förvaltare. Samtidigt skärps kontrollen av de som utses till gode män och förvaltare. Det blir också tydligare att överförmyndaren ansvarar för att gode män och förvaltare erbjuds utbildning. Överförmyndaren ska hjälpa tingsrätten att ta fram underlag i ärenden som gäller ställföreträdare. Utöver det får gode män och förvaltare rätt att lämna sitt uppdrag, exempelvis vid hot eller våld, trots att det inte har utsetts någon ersättare. Ytterligare ändringar innebär att länsstyrelserna ska ta fram statistik över överförmyndarens verksamhet och att man inför sekretess hos överförmyndare och domstolar för uppgifter om ensamkommande barn.

Elektronisk ansökan om lantmäteriförrättning

Ändringar: Fastighetsbildningslagen (1970:988) och lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:236 Elektronisk ansökan om lantmäteriförrättning

SFS: 2014:1342 och 2014:1343

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Det blir möjligt att ansöka om lantmäteriförrättning elektroniskt. Syftet med ett elektroniskt förfarande är att det ska bli enklare och snabbare att ansöka om förrättning. Det leder till lägre kostnader både för lantmäterimyndigheterna och

för sakägarna. Möjligheten till elektronisk ansökan ska finnas i alla slags förrättningar och omfattar bland annat fastighetsreglering, avstyckning och inrättande av gemensamhetsanläggning. Även andra handlingar än själva ansökan ska kunna lämnas in elektroniskt.

Preskription och information i försäkringssammanhang

Ändringar: Trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring, patientskadelagen (1996:799) och försäkringsavtalslagen (2005:104)

Beslutsunderlag: Prop. 2012/13:168 Preskription och information i försäkringssammanhang

SFS: 2013:1089–1092

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

En person som har drabbats av en skada och som har rätt till försäkringsersättning måste anmäla kravet till försäkringsbolaget eller väcka talan i domstol för att ta till vara sina rättigheter. Om personen inte agerar, kan rätten till ersättning preskriberas. De här lagändringarna innebär att preskriptionstiden i de flesta försäkringssammanhang nu förlängs från tre år till att alltid vara minst tio år. Dessutom blir reglerna om när preskriptionstiden börjar löpa tydligare. Utöver detta innebär ändringarna bland annat att försäkringsbolagen blir skyldiga att ha rutiner för att kontrollera om det inträffar försäkringsfall som består i att någon försäkrad person avlider. I så fall ska försäkringsbolaget informera de efterlevande om rätten till ersättning. Det här har betydelse vid livförsäkring.

Resenärers rättigheter stärks

Ny lag: Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar

Ändringar: Bland annat i marknadsföringslagen (2008:486) och lagen (2010:510) om lufttransporter

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:239 EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar – tillsyn och sanktioner

SFS: 2014:1344–1353

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

I EU-förordningarna om tåg-, fartygs- och busspassagerare får resenärer vissa rättigheter och transportörer vissa skyldigheter. Det handlar bland annat om resenärers rätt till ersättning och information vid förseningar. Transportörerna

är skyldiga att underlätta för personer med funktionsnedsättning eller nedsatt rörlighet att resa. EU-förordningarna är direkt tillämpliga i Sverige. I den nya lagen införs bestämmelser om tillsyn och sanktioner.

Bestämmelserna innebär att Konsumentverket och Transportstyrelsen får större möjligheter att ingripa, till exempel genom ekonomiska påföljder mot transportörer och andra som inte uppfyller sina skyldigheter enligt EU-förordningarna.

Ändringar i utlänningslagen till följd av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet

Ändring: Utlänningslagen (2005:716)

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:248 Genomförande av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet

SFS: 2014:1400

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Det ska framgå av utlänningslagen vilka aktörer som kan erbjuda skydd mot förföljelse och annan behandling som utgör grund för skyddsbehov, samt att sådant skydd måste vara effektivt och inte av tillfällig natur för att det ska beaktas. Det ska också framgå av utlänningslagen att skyddsbehövande i vissa fall inte ska upphöra att vara skyddsbehövande trots att de inte längre har behov av skydd på grund av att förutsättningarna har ändrats. En förälder till ett ogift barn som är skyddsbehövande, eller en annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, ska ha rätt till uppehållstillstånd. Detta om han eller hon är i Sverige och om beslutet om hans eller hennes asylansökan fattas i samband med beslutet om barnets asylansökan. När man förnyar tidsbegränsade uppehållstillstånd för skyddsbehövande och deras familjemedlemmar ska giltighetstiden som huvudregel vara minst två år. Syftet med ändringarna är att anpassa svensk lagstiftning till det omarbetade skyddsgrundsdirektivet.

Nya regler för verkställighet av utländska civilrättsdomar

Ny lag: Lag (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden

Ändringar: Bland annat i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor, lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden, sjölagen (1994:1009), lagen (2008:450)

med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen samt lagen (2011:603) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning och 2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:219 Nya regler för erkännande och verkställighet av utländska domar på civilrättens område

SFS: 2014:912-916, 917-931 samt 933 och 934

Ikraftträdande: Den 10 januari 2015

Den nya lagen innehåller kompletterande regler till EU:s Bryssel I-förordning. I förordningen, som nyligen har omarbetats av EU, finns regler om vilken medlemsstats domstol som ska pröva en tvist och om hur domar erkänns och verkställs i EU. Syftet med den omarbetade förordningen är att det ska bli enklare och gå snabbare att verkställa domar i EU. Bland annat slopas kravet på verkställbarhetsförklaring som inneburit att en domstol först måste besluta om att en dom som meddelats i en annan medlemsstat är verkställbar innan domen kan verkställas.

Enligt en rad andra unionsrättsakter och internationella instrument krävs det fortfarande att en domstol beslutar om en verkställbarhetsförklaring innan verkställighet kan ske av en utländsk dom. Lagändringarna innebär att ett sådant beslut inte längre ska fattas av Svea hovrätt som första instans utan av tingsrätt.

Bättre konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning

Ny lag: Lagen om konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:242 Ett stärkt konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning

SFS: 2014:1449

Ikraftträdande: Den 1 mars 2015

Den nya lagen syftar till att stärka konsumentskyddet vid automatisk avtalsförlängning, det vill säga när ett tidsbestämt avtal förlängs om inte konsumenten säger upp avtalet till avtalstidens utgång. Lagen innebär att en näringsidkare ska påminna konsumenten om att avtalet kommer att förlängas om det inte sägs upp. Påminnelsen ska vara skriftlig och lämnas senast en månad innan avtalet senast måste sägas upp. Om näringsidkaren inte påminner konsumenten, ska konsumenten ha rätt att säga upp avtalet. Lagen gäller inte om det finns särskilda bestämmelser om förlängning av ett avtal eller om konsumenten efter en förlängning ändå kan säga upp avtalet med högst tre månaders uppsägningstid.

Kulturdepartementet

Pressfunktionen hos kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke:
Pressekreterare Kristoffer Talltorp
Tfn 08-405 35 12

Från och med 1 januari 2015 ansvarar Kulturdepartementet för frågor som rör kultur, kulturskapares villkor och kulturarv, demokratipolitik, diskrimineringsfrågor, de nationella minoriteterna och mänskliga rättigheter nationellt samt medier och film. Kulturdepartementet arbetar också med trossamfundsfrågor och begravningsverksamheten, Sametinget och frågorna om politiken för det civila samhället.

Till årsskiftet 2014/15 träder inga lagar i kraft inom Kulturdepartementets ämnesområden.

Landsbyggsdepartementet

Pressfunktionen hos landsbygdsminister Sven-Erik Bucht:

Pressekreterare Ingela Nilsson

Tfn 08-405 11 88

Huvuddelen av Landsbyggsdepartementets verksamhet styrs av EU-rätten. Det gäller till exempel hela jordbruks- och fiskepolitiken, många landsbygdsutvecklingsfrågor och livsmedelssäkerhetsfrågorna. Mycket av lagstiftningsarbetet handlar därför om att anpassa nationella lagar och förordningar till nya regler inom EU och att komplettera nya EU-regler med nationell lagstiftning. Från och med den 1 januari 2015 förs de flesta av Landsbyggsdepartementets frågor in i Näringsdepartementet.

Tillfälligt stöd efter skogsbranden i Västmanland

Ny förordning: Förordning om tillfälligt stöd för upparbetning och lagring av brandskadat virke från brandområdet i Västmanland

SFS: 2014:1315

Ikraftträdande: Den 11 november 2014

Den nya förordningen syftar till att kompensera de som drabbats av skogsbranden i Västmanland sommaren 2014. Genom förordningen får Skogsstyrelsen lämna stöd till fastighetsägare för upparbetning av brandskadat virke för energiproduktion. Stödet kompenserar för ett väntat prisfall på energivedsmarknaden i området. Skogsstyrelsen får också lämna stöd till kostnader för investeringar i lagringsplatser för brandskadat virke.

Miljödepartementet

Pressfunktionen hos miljöminister Åsa Romson:
Pressekreterare Helena Hellström Gefwert
Tfn 072-241 00 42

Pressekreterare Karl-Johan Bondesson
Tfn 072-529 50 81

Pressfunktionen hos energiminister Ibrahim Baylan:
Pressekreterare Gunilla Hjalmarson
Tfn 072-545 70 79

Miljödepartementets ansvarsområden spänner över bland annat klimatfrågor, miljöfrågor, miljölagstiftning, kemikalier, internationellt miljösamarbete, naturvård, vatten, hav samt strålskydd och kärnsäkerhet. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Det förutsätter en ambitiös miljöpolitik i Sverige, inom EU och i internationella sammanhang. Sverige ska vara en föregångare i att utveckla den modell för ett hållbart samhälle som världen behöver.

Till årsskiftet 2014/15 träder inga lagar i kraft inom Miljödepartementets ämnesområden.

Näringsdepartementet

Pressfunktionen hos närings- och innovationsminister Mikael Damberg:
Pressekreterare Ann Wolgers
Tfn 072-543 87 07

Pressfunktionen hos infrastrukturminister Anna Johansson:
Pressekreterare Elin Tibell
Tfn 072-531 43 49

Presskontakt hos bostads- och stadsutvecklingsminister Mehmet Kaplan:
Sandra Wiaderny
Tfn 072-704 58 76

Näringsdepartementet ansvarar från årsskiftet 2014-2015, bland annat för frågor om näringsliv, transport, it, stadsutveckling, regional tillväxt och landsbygd.

Nytt på transportområdet är bland annat nya regler i taxitrafiklagen om att taxiförare ska vara tydliga med sina prisuppgifter vid taxiresor. Dessutom införs sanktionsavgifter när förare till cabotagetransporter bryter mot bestämmelser.

Ny förordning för EU:s strukturfonder i Sverige

Ändring: Förordningen (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder ersätts av en ny förordning

SFS: 2014:1383

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Den här nya förordningen innehåller bestämmelser om hur EU:s strukturfonder ska förvaltas. Här finns även bestämmelser om hur man kan ansöka om stöd från strukturfonderna och vem som beslutar och vilka typer av utgifter som man kan få ersättning för. Förordningen kommer att tillämpas av flera myndigheter som förvaltar olika delar av strukturfonderna – Tillväxtverket, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige samt ett antal länsstyrelser. Ekonomistyrningsverket kommer att vara revisionsmyndighet.

Tydligare prisuppgifter vid taxiresor

Ändrad lag: Taxitrafiklagen (2012:211)

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:241 Tydlig prisuppgift vid taxiresor

SFS: 2014:1396

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Den som har taxitrafiktillstånd och som tillämpar ett jämförpris över 500 kr för den aktuella taxiresan ska upplysa resenären om priset när hon eller han beställer sin resa. Prisuppgiften ska ange det högsta pris som färden kan komma att kosta. Taxiföraren eller den som resan beställs hos ska lämna ett bevis om prisuppgiften till passageraren före färden. Taxiföraren och tillståndshavaren ska även själv bevara beviset.

Bättre möjligheter att hindra fordons fortsatta färd vid överträdelser

Ny lag: Lag om åtgärder vid hindrande av fortsatt färd

Beslutsunderlag: prop. 2013/14:256

SFS: 2014:1437

Ikraftträdande: Den 1 mars 2015

Syftet med den nya lagen är att säkerställa att reglerna på vägtrafikområdet följs. Det är viktigt både för trafiksäkerheten och för att skapa en sund konkurrens inom yrkestrafiken. I den nuvarande lagstiftningen finns det bestämmelser som säger att en polisman och – i vissa fall – tulltjänsteman ska besluta att ett fordon inte får fortsätta att färdas när reglerna har överträtts. Den nya lagen ger rätt för en polisman eller tulltjänsteman att ta hand om viss egendom som tillhör fordonet eller lasten för att se till att fordonet inte flyttas. Om det inte är tillräckligt, får Polismyndigheten eller Tullverket besluta om att förse fordonet med en mekanisk, elektronisk eller annan typ av låsanordning (klampning). Ett omhändertagande eller en klampning ska i normalfallet få bestå i högst 24 timmar. Om fordonet utgör en uppenbar fara för trafiksäkerheten ska åtgärden upphöra först när det inte längre finns skäl för den.

Påställningsavgiften för fordon tas bort

Ändring: Förordningen (2001:650) om vägtrafikregister

SFS: 2014:1340

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Ändringen innebär att man tar bort den så kallade påställningsavgiften för fordon. Kostnaderna för av- och påställning av fordon ska finansieras genom vägtrafikregisteravgiften i fortsättningen. Vägtrafikregisteravgift tas ut för samtliga fordon som är registrerade i vägtrafikregistret.

Effektivare sanktioner för överträdelser av regler för cabotagetransporter

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14: 234 Sanktionsavgift för överträdelse av bestämmelserna om cabotagetransport på väg samt Transportstyrelsens delredovisning den 28 februari 2014 Uppdrag att redovisa fördjupade analyser om regel efterlevnaden inom yrkestrafiken på väg

SFS: 2014:1439 och 2014:1440

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Ändringen innebär att en överträdelse av EU-bestämmelserna om cabotagetransporter på väg ska leda till en sanktionsavgift och inte till böter som fallet är i dag. Syftet med EU-bestämmelserna är att skapa en god inre marknad för gods-transporter och bidra till en rättvis och effektiv konkurrens inom godstransportbranschen. Genom den här lagändringen kan regeringen införa sanktionsavgifter för överträdelser, till exempel bestämmelser om storleken på avgiften samt hur avgiften ska tas ut.

Socialdepartementet

Pressfunktionen hos folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister Gabriel Wikström:
Pressekreterare Helena Paues
Tfn 072-209 45 20

Pressfunktionen hos socialförsäkringsminister Annika Strandhäll:
Pressekreterare Dan Lundqvist Dahlin
Tfn 072-553 66 29

Pressfunktionen hos barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér:
Pressekreterare Joanna Abrahamsson
Tfn 072-543 84 89

Socialdepartementet ansvarar för frågor som rör samhällets välfärd. De handlar om att främja människors hälsa och samtidigt se till att sjuka får den vård de behöver. De omfattar försäkringar för att människor ska vara ekonomiskt trygga när de är sjuka, äldre eller när barnen är små. Omsorg om personer med sociala svårigheter, med funktionsnedsättning eller äldre ingår också. Dessutom arbetar departementet med rättigheter för barn och för personer med funktionsnedsättning och med jämställdhet mellan kvinnor och män.

Ny lag stärker patientens möjlighet till inflytande

Ny lag: Patientlagen (2014:821)

Ändring: Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) m.fl.

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:106 Patientlag

SFS: 2014:821–828

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Genom den nya patientlagen stärks patientens möjlighet till inflytande i hälso- och sjukvården. Lagen innehåller motsvarigheter till de nuvarande bestämmelserna om vårdgaranti, fast vårdkontakt samt val av behandlingsalternativ och hjälpmedel. Möjligheten att få en så kallad second opinion utvidgas. Patienten ges möjlighet att välja utförare av offentligt finansierad primärvård och öppen specialiserad vård i hela landet. Landstingens skyldighet att erbjuda öppen vård utvidgas till att även gälla patienter från andra landsting.

Prövningen av buller samordnas

Ändring: Miljöbalken och plan- och bygglagen (2010:900)

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:128 Samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och plan- och bygglagen

SFS: 2014:901 och 2014:902

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Syftet med ändringarna är att skapa en bättre samordning mellan miljöbalken och plan- och bygglagen så att det blir lättare att planera och bygga bostäder i bullerutsatta miljöer. Genom de nya kraven i plan- och bygglagen ska man förebygga olägenheter för människors hälsa i fråga om omgivningsbuller vid lokalisering, utformning och placering av bostadsbyggnader. Det ställs även krav på redovisning av bullervärden vid planläggning och bygglovsprövning. Vidare införs en bestämmelse i miljöbalken om tillsyn av omgivningsbuller vid en bostadsbyggnad. Som huvudregel gäller att tillsynsmyndigheten inte får besluta om förelägganden eller förbud om det i en planbeskrivning till en detaljplan eller i ett bygglov har angetts beräknade bullervärden och omgivningsbullret vid byggnaden inte överskrider dessa värden.

Höjt schablonbelopp i assistansersättningen

Ändring: Förordningen (1993:1091) om assistansersättning

SFS: 2014:1311

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Schablonbeloppet för assistansersättning per timme höjs med 4 kronor till 284 kronor. Beloppet bestäms av regeringen som ett schablonbelopp för varje år efter förslag från Försäkringskassan, som dessförinnan hört Sveriges Kommuner och Landsting i frågan.

En enklare planprocess

Ny lag: Lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar

Ändring: Plan- och bygglagen (2010:900), plan- och byggförordningen (2011:338) och förordningen (2012:546) med instruktion för Boverket

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:126 En enklare planprocess och betänkande 2013/14:CU31

SFS: 2014:900, 2014:1334 och 2014:1333

Ikraftträdande: 1 januari 2015

Den nya lagen om kommunala markanvisningar innebär att en kommun ska anta riktlinjer för så kallade markanvisningar om kommunen genomför sådana. En markanvisning är en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger kommunen ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse för bebyggelse av ett område som kommunen äger.

Ändringarna i plan- och bygglagen innebär bland annat att det nuvarande enkla förfarandet för framtagande av detaljplaner blir standard, medan ett utökat förfarande ska tillämpas i vissa fall. Ett ännu enklare förfarande införs för att upphäva detaljplaner och förlänga tiden för genomförande. Bestämmelser om vad som får regleras i ett så kallat exploateringsavtal införs och vissa förfaranderegler införs i syfte att öka transparensen kring genomförandet av detaljplaner. De så kallade exploatörsbestämmelserna tas bort. Ändringen innebär större möjligheter att ge bygglov för åtgärder som gör att man avviker från en detaljplan eller områdesbestämmelser. Den här lagändringen innebär även en reglering av kommunens utrymme att ställa egna krav på tekniska egenskaper för byggnadsverk.

Den nya lagen och lagändringarna medför vissa följändringar i förordningen med instruktion för Boverket och plan- och byggförordningen.

Ersättning för höga sjuklönekostnader

Ändring: Lagen (1991:1047) om sjuklön

Beslutsunderlag: Prop. 2014/15:1 Budgetpropositionen för 2015

SFS: 2014:1476

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Ändringen innebär att man inför en ny ersättning för en arbetsgivare som har höga sjuklönekostnader. Den ska ersätta det nuvarande högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader. Det här innebär att en arbetsgivare blir kompenserad för den sjuklönekostnad som överstiger en viss andel av arbetsgivarens totala lönekostnad. Arbetsgivaren ska kunna få sådan ersättning med högst 250 000 kronor per år. Syftet är att minska den börda som sjuklönekostnaderna kan utgöra. Det gäller särskilt för små företag med höga sjuklönekostnader.

Enligt förslaget ska en arbetsgivare lämna uppgift till Skatteverket om sin bruttokostnad för sjuklön i samband med den månadsvisa arbetsgivardeklarationen. På grundval av den uppgiften ska Försäkringskassan årligen besluta om

ersättning för höga sjuklönekostnader. Ersättningen ska tillgodoföras genom kreditering på arbetsgivarens skattekonto. Det här ska säkerställa att ersättningen används i så stor utsträckning som möjligt samt att minska den administrativa bördan som annars faller på de arbetsgivare som i dag ansöker om ersättning från högkostnadsskyddet.

Utbildningsdepartementet

Pressfunktionen hos utbildningsminister Gustav Fridolin:
Pressekreterare Matilda Uusijärvi Ek
Tfn 072-221 87 03

Pressfunktionen hos gymnasie- och kunskapslyftsminister Aida Hadzialic:
Pressekreterare Sofie Rudh
Tfn 072-545 74 21

Pressfunktionen hos ministern för högre utbildning och forskning
Helene Hellmark Knutsson:
Pressekreterare Rasmus Lenefors
Tfn 072-215 22 94

En av regeringens ambitioner är att höja kvaliteten på utbildningar inom departementets ansvarsområde. Man inför ett krav på att fristående skolor ska samråda med kommunen innan de etablerar nya utbildningar. Det införs också bestämmelser om att utbildningen vid den fristående skolan ska kontrolleras innan utbildningen startar samt att den måste starta inom en viss tid efter det att den har godkänts. Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar förtydligas också.

Högre krav på fristående skolor som vill starta ny utbildning

Ändringar: Skollagen (2010:800), skolförordningen (2011:185) och gymnasieförordningen (2010:2039)

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:112 Villkor för fristående skolor m.m.

SFS: 2014:903, 2014:1028 och 2014:1029

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Ändringarna i skollagen innebär bland annat att man inför ett krav på att en fristående skola måste samråda med den kommun som skolan ligger i, innan en godkänd utbildning startar. Samrådet ska ske efter det att Statens skolinspektion har godkänt utbildningen men innan Statens skolinspektion gör en så kallad etableringskontroll. Det införs bestämmelser om detta i skollagen. Statens

skolinspektion får återkalla godkännandet om skolhuvudmannen varken vid etableringskontrollen eller efter ett föreläggande kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att skapa samråd.

Ändringarna i skolförordningen och gymnasieförordningen innebär att utbildningen vid en fristående skola ska starta senast i början av det läsår som inleds två år efter det att Statens skolinspektion har godkänt utbildningen.

Förtydligt kommunalt ansvar för ungdomar utanför gymnasieskolan

Ändringar: Skollagen (2010:800) och förordningen (2006:39) om behandling av personuppgifter i den kommunala verksamheten rörande information om icke skolpliktiga ungdomar

Beslutsunderlag: Prop. 2013/14:191 Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande

SFS: 2014:1002 och 2014:1382

Ikraftträdande: Den 1 januari 2015

Ändringarna i skollagen innebär att det blir tydligare att en kommun löpande under året ska hålla sig informerad om hur vissa ungdomar i kommunen är sysselsatta. Det gäller ungdomar som gått ut grundskolan eller motsvarande men inte fyllt 20 år och som varken går eller har fullföljt utbildning på ett nationellt program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning. Det här ansvaret benämns ”kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar”. I ansvaret ingår att kommunerna ska erbjuda de ungdomar som berörs lämpliga individuella åtgärder. Målet ska i första hand vara att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunerna ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt.

Kommunerna ska också föra ett register över de ungdomar som omfattas av ansvaret. För att underlätta för hemkommunerna att hålla sig informerade och kunna erbjuda insatser för ungdomar som är berörda, ska huvudmän för gymnasieskolor och gymnasiesärskolor snarast meddela hemkommunen om en elev utan giltigt skäl har en stor frånvaro i skolan. Den här skyldigheten påverkar inte huvudmannens ansvar för att ge stöd eller särskilt stöd till elever.

Utrikesdepartementet

Pressfunktionen hos utrikesminister Margot Wallström:
Pressekreterare Erik Boman
Tfn 072-238 03 34

Pressfunktionen hos biståndsminister Isabella Lövin:
Pressekreterare Annika Flensburg
Tfn 072-212 45 09

Utrikesdepartementet (UD) ansvarar tillsammans med utlandsmyndigheterna för Sveriges förbindelser med andra länder. På UD formuleras de handlingsalternativ som ligger till grund för regeringens ställningstaganden i utrikes- och biståndspolitiska frågor samt i frågor om internationell handelspolitik. De frågor som UD ansvarar för regleras sällan genom lag eller förordning. Undantag är lagstiftningsarbetet inom EU-området och för de förordningar som upprättas för att tydliggöra vilka uppgifter myndigheter har som sorterar under UD.

Till årsskiftet 2014/15 träder inga lagar i kraft inom Utrikesdepartementets ämnesområden.

Viktigare lagar och förordningar inför årsskiftet 2014/2015

Den här skriften sammanfattar de viktigaste lagarna och förordningarna som träder i kraft kring årsskiftet 2014/2015.

Beställ eller ladda ned broschyren via www.regeringen.se

REGERINGSKANSLIET

Statsrådsberedningen

www.regeringen.se